

PATENTNI SPIS ŠT. 5344

Anton Vidmar, Begunje pri Cerknici, Slovenija.

Stiskalnica za sadje in grozdje.

Prijava z dne 13. decembra 1926.

Velja od 1. avgusta 1927.

Prvenstvena pravica z dne 4. septembra 1926. (Ljubljanski velesejm).

Predmetni izum se nanaša na posebno stiskalnico za sadje in grozdje, ki omogoča tudi istočasno prešanje v dveh posodah, pri čemur je za njen pogon vsled smiselne konstrukcije potrebna le prav majhna sila. Pogon se izvrši enostavno tako, da se v zvodni drog stiskalnice izmenoma priliska navzdol in spel dviga, s čimer dobiva vodoravno vležajeni leseni pogonski hlood, ki je v zvezi z vzvodnim drogom, nihajoče gibanje. Na tvarino, ki se naj preša, pritiska stiskalni drog, ki gre skozi odprlino v lesenem hloodu in je po obeh straneh opremljen z vrsto zob, premaknjenih napram sebi za polovico zobne delitve. Ta stiskalni drog se potiska navzdol od dveh zatikačev, ki sta v stremenih premakljivo nameščena na hloodu. Vsled nihanja pogonskega hlooda prijemljeta zatikača izmenoma med zobe stiskalnega droga in ga pri vsakem nihanju pogonskega hlooda polisneta za polovico zobne delitve globlje v stiskalno posodo.

Izum bo natančneje obrazložen s pomočjo risb. Sl. 1 kaže stiskalnico v narisu, sl. 2 je njen tloris, sl. 3 predstavlja presek A—B iz slike 1 v povečanem merilu.

Močan pogonski hlood 1 sloni na dveh čvrstih plohih 2 in 2'. Okoli pogonskega hlooda sta v primernih zarezah istega položena železna pasova 3 in 3', ki sta s svojimi konci pritrjena na plohih 2 in 2'. Pogonski hlood je torej tako vležajen, da

se more zavrteti, da pa se ne more premakniti v smeri osi. Pogonski hlood ima v sredini štirioglasto luknjo, v katero se vlakne vzvodni drog 4. V syrho večje trdnosti je pogonski hlood še opasan z železnimi obroči 5. Ploha 2 in 2' sta pričvrščena v močnem spodnjem plohu 6, ki nosi noge 7 in ročaje 8 za prenašanje priprave. Na desni in levi strani plohov 2 in 2' se nahaja po ena stiskalna posoda 9 oz. 9', sestavljena iz remeljev tako, da more izprešani sok iztekati iz posode v žleb 10 in odtok skozi odtok 11. Posoda 9 oz. 9' je s pomočjo plošnatih želez 12 vrtljivo obešena na plohu 2 oz. 2', tako da se more zasukati v smeri puščice (slika 2).

Pogonski hlood 1 je na svojih koncih obtesan tako, da tvori lik 13 (sl. 3), podoben pravokotniku, čigar spodnja stranica je nekoliko vzbočena na ven. Skozi ta del pogonskega hlooda gre posredi odprlina, ki je v vodoravnem prerezu pravokotna, v pokončnem pa podobna trapezu, in ki se navzdol zožuje. Zgoraj in spodaj je na koncih 13 pogonskega hlooda pričvrščen po en železni pas 14 in 15, ki je na sredini izrezan odgovarjajoče odprtini. Na privihana konca pasu 14 sta pritrjeni listasti oprogi 16 in 16'. Skozi odprlino dela 13 gre železen stiskalni drog 17, ki nosi na vsaki strani vrsto zob. Leva vrsta zob je napram desni premaknjena za polovico delitve. Drog ima zgoraj ročaj, po sredini pa žleb 18,

dočim ima na spodnjem koncu krožno ploščo 19, pričvrščeno nanj z malico 20. Ob spodnji ploskvi pasu 15 sta premakljivo nameščena s pomočjo po dveh stremenov 21 dva zatikača 22 in 22', kojih koničasta notranja konca se pod učinkovanjem oprag 16 oz. 16' prilegata med zobe droga 17.

Priprava v smislu izuma deluje kakor sledi:

V posodi 9 in 9' se naloži tvarina, ki se naj preša. Na to tvarino se dene okrogla lesena plošča 23 (sl. 3). Slednja ima v sredini utor za matico 20 zobatega droga, ki sedaj sloni na tej plošči. Čim pritisnemo vzvodni drog 4 navzdol ali ga dvignemo navzgor, se pogonski hlod 1 zavrti za mal iznos okoli svoje osi. Pri tem prime na pr. desni zatikač 22' s svojo konico med dva zoba in polisne stiskalni drog 17 za polovico zobne delitve navzdol. Istočasno se levi zatikač 22 izmakne iz zobovja. Čim se pogonski hlod zavrti v nasprotni smeri, tedaj opravi levi zatikač 22 isto delo kol poprej desni zatikač 22'. Stiskalni drog 17 ostane pri gibanju ves čas v vertikalni legi. Na njegovem spodnjem koncu ga namreč drži matica 20, ki leži v utoru plošče 23, dočim v njegov žleb 18 prijemlje svornik fiksnega vijaka 24, ki tako služi kot vodilo. Ko je prešanje končano se polegla zatikača na ven, stiskalni drog se sedaj lahko dvigne in vsi ti deli se v novem položaju fiksirajo s pomočjo primerno nameščenih klincev. Sedaj se posoda 9 zavrti (puščica sl. 2) in tropine padejo iz nje na tla.

Patentni zahtevi:

1. Stiskalnica za sadje in grozdje, označena s tem, da se na tvarino v stiskalni

posodi izvaja pritisk s pomočjo stiskalnega droga, ki gre skozi odprlino v koncu pogonskega hloda in ki je opremljen po vsaki strani z vrsto zob, premaknjenih napram sebi za polovico zobne delitve, pričemer se izvrši premikanje stiskalnega droga polom nihajočega zavrtanja pogonskega hloda tako, da dva na pogonskem hlotu nameščena zatikača izmenoma prijemljeta med zobe stiskalnega droga in istega pri vsakem nihaju pogonskega hloda pomakneta za polovico zobne delitve globlje navzdol.

2. Priprava po zahtevu 1, označena s tem, da je stiskalni drog držan v vertikalnem položaju po matici, ki leži v utoru stiskalne plošče, in po svorniku fiksnega vijaka, ki je pritrjen v pogonskem hlotu in moli v podolžen žleb, napravljen po sredini stiskalnega droga.

3. Priprava po zahtevu 1, označena s tem, da sta na pogonskem hlotu pričvrščeni dve listasti opragi, ki pritiskata na dva zatikača, ki sta v stremenih premakljivo nameščena na kovinski plošči, pritrjeni na spodnji strani pogonskega hloda, in imata konici, ki se izmenoma prilegata med zobe stiskalnega droga in ga poliskata navzdol.

4. Priprava po zahtevu 1, označena s tem, da je stiskalna posoda vrtljivo obešena na nosilnem plohu, tako da se more izpod stiskalnega droga zasukati v stran, potem ko se je stiskalni drog dvignil iz posode.

5. Priprava po zahtevih 1 do 4, označena s tem, da se more izvesti kot dvojčna stiskalnica z dvema stiskalnima posodama.

